

B. CAR, *Egipatska svećenica*

CAPOVILLA, Francesco, klesar (Kopar, druga pol. XVIII. st. — ?). U crkvi Marije Snježne u Cresu izradio oltare *Majke Božje Pomoćnice* i *Sv. Grgura*, sudjelovao na izradi bivšega glavnog oltara u katedrali u Krku (1785–87), radio dva bočna mramorna oltara u crkvi Sv. Jerolima u Rijeci (oltar *Čistilišta* i *Oka Božjega*) s kvalitetnom plastikom. Poč. XIX. st. imao radionicu u Rijeci. — Istim imenom označeno zvono u crkvi u Gorenjoj Vasi kraj Lupoglava u Istri iz 1784 (*Opus Francisci Capovilla Justinopolitani*).

LIT.: A. Cella, *Il Duomo di Cherso, Pagine Istriane*, 1951, 5, str. 21. — M. Bolonić i J. Žic, *Otok Krk kroz vjekove*, Zagreb 1977, str. 307. — R. Matejčić, *Djela primorskih baroknih oltarista Gašpara Albertinija iz Pirana i Franje Capovilla iz Kopra na Kvarneru i u Rijeci*, ZUZ, 1984.

Ra. Mat.

CAPRIN, Giuseppe, pisac i izdavač (Trst, 16. V. 1843 — 15. X. 1904). Osnovao izdavačku kuću u kojoj je objavljivao djela o pokrajinama Furlaniji, Juljskoj krajini i Istri (*Marine istriane*, 1890; *Pianure Friulane*, 1892; *Alpi Giulie*, 1895; *Il Trecento a Trieste*, 1897). Posebno je važna njegova posmrtno tiskana knjiga *L'Istria nobilissima*, I, II (Trst 1905. i 1907), do tada najopsežniji rad o povijesno-umj. spomenicima u Istri.

LIT.: Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok.

V. El.

CAR, Bogumil, slikar (Zagreb, 26. IV. 1891 — Rovinj, 5. V. 1969). God. 1910–14. polazio Akademiju u Zagrebu. Slikao krajolike Zagorja, Istre, S Primorja i Dalmacije, karikature objavljivao u »Koprivama« (pseudonim *Kralj*) i ilustrirao knjige. Ekspresionistički izražene doživljaje s ratišta I. svj. r. izlagao u Zagrebu (1918). Izveo zidne dekoracije u Sokolskom domu u Zlataru (uništene). Na skupnim izložbama sudjelovao od 1912, samostalno izlagao u Zagrebu (1918, 1925, 1944, 1953, 1961) i Rovinju (1957). Revaloriziran je (poslije 1990) kao predstavnik postsecesije i »art décoa«, poglavito po svojim dekorativnim panoima i plakatima (izložbe iz zbirke dr. J. Kovačića).

LIT.: D. Vandura, *Bogumil Car (1891–1969)*, Kontura, 1991, 3. — T. Maroević, *Bogumil Car, Ratni ciklus 1914–1918* (katalog), Koprivnica 1992. — Isti, *Bogumil Car, Akvareli i obojeni crteži iz zbirke Kovačić* (katalog), Čakovec 1992. — Isti, *Hrvatski slikari između art-décoa i neoklasicizma* (katalog), Lovran 1993.

L. D.

CAR, Dora, slikarica (Zagreb 5. VIII. 1889 — 25. IV. 1964). Akademiju u Zagrebu polazila 1909–13. Slikala, prije svega u akvarelu, lirske krajolike (Dalmacija, S Primorje, Slunj), mrtve prirode s ukomponiranim folklornim motivima. U grafici slijedi svojega učitelja M. Cl. Crnčića. Djelovala kao

lik. pedagog na djevojačkim školama. Njezini su radovi izlagani od 1912, a češće od 1985 (izložbe iz zbirke dr. J. Kovačića).

CAR, Zvonko, kipar (Crikvenica, 4. II. 1913 — 13. XI. 1982). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1933 (R. Frangeš-Mihanović, F. Kršinić), usavršavao se u Pragu. Radi figurativnu skulpturu lirskih i ekspresivnih obilježja. Izveo spomenike S. Radiću, N. Caru i bistu J. Klovica u Crikvenici. Autor je memorijalnih spomenika u Vrginmostu, Crikvenici i mjestima Vinodola te skulpture *Djevojka s galebom* na obali u Opatiji. Ističu se portreti na obiteljskoj grobnici u Crikvenici. Samostalno izlagao u Crikvenici 1953.

LIT.: Likovni umjetnici Rijeke i Banje Luke (katalog), Rijeka 1976, str. 5.

Ra. Mat.

CARNELUTTI, Đuro, graditelj (Gemoni, Furlanija, 1. IX. 1854 — Zagreb, 7. I. 1928). Izučio zidarski zanat i radio kao palir u Udinama. God. 1879. doseljava u Zagreb i osniva »Graditeljsko poduzeće Đuro Carnelutti« koje 1909. preuzimaju sinovi Amadeo i Ubaldo. U Zagrebu je gradio najviše unutar donjogradske jezgre. U duhu monumentalnoga historizma (neorenesansa, neobarok) u zagrebačku građevnu strukturu XIX. st. skladno je uklopio svoje zgrade naglašenih plastičnih obilježja među kojima se ističu one na Tomislavovu trgu 16 (1894), 9, 10 (1895), 5 (1902), 3 (1903) i Marulićevu trgu 10 (1897), 12 (1898), 13, 14 (1900), 11 (1901) te vila obitelji Čubelić i ljetnikovac obitelji König u Nazorovoj ul. (1888). Funkcionalnija rješenja unutrašnjega prostora i pretežno secesijski oblikovana pročelja pokazuju zgrade na Starčeviću trgu 3 (1900), u Medulićevoj ul. 16 (1903), Klaićevoj ul. 12 (1906), Šenojnoj ul. 19 (1908). U Karlovcu je izveo Zorin dom (1892) a u Koprivnici zgradu kotarske uprave te Gradsku štedionicu (1906), unoseći u provincijsku izgradnju novo mjerilo gradske arhitekture.

LIT.: L. Dobronić, *Zagrebački ljetnikovci druge polovine 19. stoljeća*, Iz starog i novog Zagreba, III, 1963. — J. Buturac, *Marija Bistrica 1209–1980*, Marija Bistrica 1981. — M. Fischer, *Arhitektura u Koprivnici u 20. stoljeću*, u knjizi: Koprivnica — grad i spomenici, Zagreb 1986.

I. Reb.

CARRARA (Karara), Frano, arheolog, povjesničar i etnograf (Split, 16. XI. 1812 — Venecija, 29. I. 1854). Studije završio u Zadru i Beču. Direktor Arheološkoga muzeja u Splitu i konzervator starina (1842–53). Započeo istraživanja Salone znanstvenom arheol. metodom. Prvi je utvrdio točan opseg grada, raspored i broj kula; njegov tlocrt Salone poslužio je kao osnova za sve kasnije tlocrte. Istraživao je ant. teatar, gradska vrata (nazvana *Porta Caesarea*), zap. nekropolu (tzv. *Hortus Metrodori*) i amfiteatar. C. je otkrio starokršč. krstionicu i mozaik s prikazom jelena sa strana središnjeg kantarosa, pokazavši važnost Salone kao istaknutog starokršč. središta.

BIBL.: *La Chiesa di Spalato in tempo Salonitana*, Trst 1844; *Topografia e scavi di Salona*, Trst 1850 (prijevod u djelu: *Antička Salona*, Split 1991); *Dei scavi di Salona nel 1848*, Wiener Denkschriften, 1851, 2; *Dei scavi di Salona nel 1850*, Abhandlungen der böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften, 1852, 7.

LIT.: C. Fisković, *Nekoliko bilježaka o Zori Dalmatinskoj i Franu Carrari*, Zadarska revija, 1972, 5. — M. Gace, *Francesco Carrara di Spalato — patriota martire — arheologo, storico, geografo, letterato*, La rivista dalmatica, 1973, 2.

N. Ci.

CARRARA, Šimun (Simenone), kipar, drvorezbar i ebanist (Split, 1864–1933). Naukovao u očevoj radionici namještaja. Diplomirao kiparstvo i arhitekturu na Akademiji di Belle Arti u Milanu 1889. Živio u Splitu i na Braču. Rezbario likove i ukrase za namještaj; skulpture radio u bjelokosti, sedefu i kamenu. Njegovo djelo ostaje u okviru akademskoga realizma (nadgrobni spomenik Nikolić u Splitu, *Bl. Dj. Marija* u Spliskoj na Braču, poprsje G. Verdija u Galeriji umjetnina u Splitu). Izlagao je u Splitu 1905. Bavio se restauriranjem drvene skulpture.

LIT.: D. Keckemet i K. Prijatelj, *Dva dalmatinska umjetnika prošlog stoljeća*, Split 1958.

D. Kt.

CASKA, zaselak na otoku Pagu. Tu se u antici nalazilo naselje *Cissa*, od kojeg se očuvalo mnogo ostataka (tegule, novac, ruševine zgrada i akvedukt, djelomično uklesan u živi kamen). Naselje je nastavilo život u sr. vijeku; K. Porfirogenet naziva čitav otok Pag po njemu: *Kissa*. U XI. st. spominje se kao *Kessa*. Iz toga doba je romanička crkva Sv. Jurja sagrađena na mjestu starije crkve od koje se očuvao priličan broj ulomaka s pleternim ornamentima.

LIT.: I. Petricoli, *Spomenici srednjovjekovne arhitekture na otoku Pagu*, SHP, 1952, str. 106. — C. Fisković, *Bilješke o paškim spomenicima*, Ljetopis JAZU, 1953, 57, str. 51.

I. Pet.

CASOLA, Pietro, svećenik i putopisac (Milano, 1427–1507). Bio je poslanik milanskog vojvode kod pape. God. 1494. hodočastio galijom iz